

ZWIĄZEK ZAWODOWY SZCZEGÓLNEGO  
NADZORU PODATKOWEGO i AKCYZY  
**ZARZĄD KRAJOWY**

adres do korespondencji:  
ul. Krańcowa 28, 61-037 Poznań  
tel. kom. 515 251 115

Poznań, dnia 10 lutego 2010 r.

**Pan**  
**SŁAWOMIR BRODZIŃSKI**  
**Szef Służby Cywilnej**

**Warszawa**

*Szanowny Panie!*

W związku z ustawą o służbie celnej z dnia 27 sierpnia 2009r. (Dz.U. Nr 168, poz. 1323, obowiązuje od dnia 30 października 2009r.) i wobec niejednoznacznego stanowiska zajmowanego przez Kierownictwo Służby Celnej w stosunku do niektórych zawartych tam zapisów, zmuszeni jesteśmy podnieść następujące kwestie:

I. Z dniem 1 września 2003 r. do Służby Celnej (głównie do urzędów celnych na terenie całego kraju) zostali służbowo przeniesieni pracownicy cywilni z Urzędów Kontroli Skarbowej, wykonujący czynności kontrolne z zakresu Szczególnego Nadzoru Podatkowego. Zwiększone potrzeby kontrolne spowodowały konieczność przesunięcia do komórek realizujących powyższe zadania funkcjonariuszy celnych pełniących służbę w ww. urzędach celnych.

Nowa ustawa o służbie celnej reguluje zadania i organizację Służby Celnej, w tym kontrole przestrzegania przepisów, między innymi prawa podatkowego w zakresie produkcji, przemieszczania i zużycia wyrobów akcyzowych, a także urządzania i prowadzenia gier i zakładów wzajemnych, czyli zadania wcześniej realizowane przez ww. szczególny nadzór podatkowy. Ale odtąd czynności powyższe, według tej ustawy mogą wykonywać wyłącznie funkcjonariusze celni. Wobec tego pracownicy cywilni chcący dalej realizować zadania zostali „zmuszeni” do złożenia deklaracji wstąpienia do służby celnej. Zmiana statusu tej grupy osób, zgodnie z ustawą musi nastąpić do 30 czerwca 2010 r.

Nowa ustawa o służbie celnej przewiduje możliwość otrzymania propozycji pełnienia służby w Służbie Celnej, dla członków korpusu służby cywilnej, w myśl art. 99 ustawy.

I tak, zgodnie z art. 99 ust.1, członek korpusu służby cywilnej zatrudniony w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych albo jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez tego ministra, może otrzymać propozycję pełnienia służby w Służbie Celnej, a w myśl ust. 4 propozycja ta powinna określać:

- 1) datę przekształcenia stosunku pracy w stosunek służbowy;
- 2) miejsce służby;
- 3) rodzaj służby;
- 4) stanowisko służbowe;
- 5) stopień służbowy;
- 6) uposażenie.

Natomiast zgodnie z art. 99 ust. 7 ustawy, dotychczasowy stosunek pracy członka korpusu służby cywilnej, który przyjął propozycję, o której mowa powyżej, przekształca się w stosunek służbowy na podstawie aktu mianowania. Przyjęcie ww. propozycji jest momentem, w którym członek korpusu służby cywilnej stał się funkcjonariuszem służby celnej. Tak więc to nie akt mianowania lecz przyjęcie propozycji jest podstawą przekształcenia owego stosunku. Z powyższego, naszym zdaniem wynika, iż jedynie nastąpi zmiana w postaci przekształcenia stosunku pracy (umowy o pracę), nawiązanego przez

pracownika korpusu służby cywilnej, zgłaszającego akces do tej służby w stosunek służbowy wynikający z przyjęcia propozycji pełnienia służby w Służbie Celnej. Jak widać z zapisu wspomnianego już ust. 4 propozycji tej określony jest również stopień służbowy (pkt 5) a jego otrzymanie w takim momencie nie jest obwarowane koniecznością odbycia szkolenia specjalistycznego, potwierdzonego egzaminem ukończenia tego szkolenia, o którym mówi się w art. 115 ust. 7 i 8 ustawy. Przepis ten wskazuje, iż na pierwszy stopień w korpusie aspirantów Służby Celnej może być mianowany **funkcjonariusz**, który odbył szkolenie specjalistyczne i potwierdził egzaminem ukończenie tego szkolenia. Z kolei na pierwszy stopień służbowy w korpusie oficerów młodszych Służby Celnej może być mianowany **funkcjonariusz**, który posiada wykształcenie wyższe oraz odbył szkolenie specjalistyczne i potwierdził egzaminem ukończenie tego szkolenia. Należy zauważyć, iż przepis ten dotyczy wyłącznie funkcjonariuszy celnych, którzy obecnie tymi funkcjonariuszami już są. Mianowanie na zasadach przedstawionych powyżej, na stopień w korpusie aspirantów lub młodszych oficerów nie może dotyczyć cywili bowiem przed przyjęciem propozycji nie posiadają oni żadnego stopnia służbowego! Powyższe oznacza, iż do członków korpusu służby cywilnej, których stosunek pracy ulega przekształceniu w stosunek służbowy, zgodnie z art. 99 ustawy nie ma zastosowania ww. art. 115 ust. 7 i 8. Podsumowując, w naszej ocenie propozycja pełnienia służby w Służbie Celnej złożona uprawnionemu członkowi korpusu służby cywilnej powinna zawierać określenie stopnia służbowego. Wydaje się sprzeczne z intencjami ustawodawcy przesunięcie momentu ustalenia tego stopnia do czasu, kiedy zainteresowany nabędzie już status funkcjonariusza Służby Celnej.

Naszym zdaniem nie jesteśmy „nowymi” osobami w tej służbie! Należy zauważyć, iż pracownicy cywilni z byłego szczególnego nadzoru podatkowego będą wykonywać w dalszym ciągu zadania, które w większości wykonywali już przed 2003 r., tj. przed przejściem z urzędów kontroli skarbowej aż do dzisiaj. W takiej sytuacji brak jest uzasadnienia potraktowania tych osób jako „zwykłych” członków korpusu służby cywilnej, otrzymujących propozycję pełnienia służby w Służbie Celnej lub występujących z wnioskiem o pełnienie ww. służby, w rozumieniu art. 99 ustawy. Ponadto, naszym zdaniem mianowanie na pierwszy stopień w korpusie aspirantów lub w korpusie oficerów młodszych i odbycie szkolenia specjalistycznego potwierdzonego jego ukończenie egzaminem, jak już wyżej wspomniano dotyczy wyłącznie osób będących już funkcjonariuszami celnym, a nie pracujących w tej służbie pracowników korpusu służby cywilnej. Żaden przepis nowej ustawy o służbie celnej nie przewiduje szkolenia dla osób, które zmieniają status na funkcjonariusza jako warunku koniecznego do przejścia do służby w Służbie Celnej na stopień w korpusie nie tylko aspirantów ale również wyższy. Wprowadzenie zatem obowiązku przeszkolenia dla byłych pracowników korpusu służby cywilnej jest swoistą degradacją wobec zagrożenia otrzymania stopni służbowych w korpusie podoficerów; w szczególności może to być poniżające dla byłych inspektorów kontroli skarbowej oraz tych, którzy co najmniej mają zdany egzamin na takiego inspektora! A tylko na korpus podoficerów, zdaniem Szefa Służby Celnej Ministra Jacka Kapicy, może liczyć cywil, który otrzymał propozycję zmiany statusu.

Również art. 223 umieszczony w przepisach przejściowych ustawy określa (czyli ad hoc przypisuje się) stopnie służbowe funkcjonariuszom celnym (będącym już funkcjonariuszami przed wejściem w życie nowej ustawy). Nic nie mówi o ww. pracownikach korpusu służby cywilnej. Ze względu chociażby na wieloletni staż pracy i doświadczenie zawodowe członków korpusu służby cywilnej również należałoby „przypisać” co najmniej do korpusu aspirantów. Tu należy podkreślić, art. 121 ustawy zezwala na mianowanie na stopień służbowy, równorzędny z posiadanym stopniem służbowym, funkcjonariusza policji albo funkcjonariusza straży granicznej, jeżeli osoba ta posiada kwalifikacje i umiejętności szczególnie przydatne do pełnienia służby w Służbie Celnej. Czyżby ww. kwalifikacje i umiejętności członków korpusu służby cywilnej wystarczały jedynie do przypisania ich do korpusu podoficerów. Wszystkich!? Ku takiej interpretacji skłania się kierownictwo Służby Celnej.

II. Do okresów służby uprawniających do dodatku za wieloletnią służbę, wlicza się poprzednie zakończone okresy służby (**celnej**) lub zatrudnienia, zgodnie z art. 153 ust. 3. Podobne okresy uprawniają do nagrody jubileuszowej, zgodnie z art. 154 ust. 2.

Z kolei, zgodnie z ww. art. 99 ust. 8 ustawy członkowi korpusu służby cywilnej, który stał się funkcjonariuszem, okres stażu w służbie cywilnej lub jednostkach organizacyjnych (**służby cywilnej**) wlicza się do okresu służby w Służbie Celnej. W tym przypadku dłuższy urlop, przypisany funkcjonariuszom celnym otrzymamy dopiero po 15 latach liczonych od dnia utworzenia Służby Cywilnej, bo tylko ten okres zamierza się zaliczyć cywilom do stażu w służbie celnej.

Czy nie złamano tu prawa do równego traktowania?

III. Z zapisu art. 157 – funkcjonariuszowi celnemu przysługuje równoważnik z tytułu dojazdu do miejsca pełnienia służby, jeżeli nie jest możliwy dojazd do miejsca pełnienia służby środkami komunikacji publicznej i nie jest znacznie utrudniony. Powyższe oznacza, iż po spełnieniu pewnych warunków, uznano za zasadne dokonywanie zwrotu kosztów dojazdu do miejsca pełnienia służby (kontroli). O podobnym zapisie „zapomniano” jednak w przypadku dojazdu do miejsca pracy członków korpusu służby cywilnej (a mogą oni pracować jako cywile w tej służbie do 30 czerwca 2010 r, zgodnie z art. 224 ustawy o służbie celnej). Regulacje dotyczące zwrotu kosztów dojazdu zawierają zapisy ustawy o służbie cywilnej z dnia 21 listopada 2008 r., uregulowane w art. 95 ust. 1 (Dz. U. z 23 grudnia 2008 r. nr 227, poz. 1505), w myśl którego członkowi korpusu służby cywilnej delegowanemu służbowo do zajęć poza siedzibą urzędu, w którym wykonuje pracę przysługują należności na zasadach określonych w przepisach w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej, wydanych na podstawie Kodeksu Pracy. Kwestia ta jest kontrowersyjna, bowiem w październiku 2008 r. Minister Jacek Kapica zalecił dyrektorom izb celnych wskazanie w umowach o pracę miejsce jej wykonywania, czego skutkiem było zaniechanie wystawiania nie tylko delegacji służbowych ale również zwrotu jakichkolwiek kosztów dojazdu na kontrole wykonywane w tzw. stałych nadzorach, mieszczących się w kontrolowanych podmiotach. Powyższe spowodowało przerzucenie kosztów wykonywania kontroli na pracowników. Zmiany umów o pracę w ww. elemencie dokonano jednostronnie, kiedy zwykła przywoitość nakazywała aby zmianę taką uzgodnić z pracownikami! Dodatkowo w ten sposób, niejako przy okazji automatycznie obniżono tym osobom płace.

Naszym zdaniem powyższe działanie jest zabranieniem uprawnień nabytych. I bezzasadnym jest, zgodnie z umową zmieniającą warunki pracy wskazanie celu tych działań, tj. wyrównanie zasad dojazdu pracowników i funkcjonariuszy celnych pracujących/pełniących służbę w izbach celnych, urzędach celnych itp. Każda służba ma przypisane tylko jej „przywileje”, a za taki dla członków korpusu służby cywilnej może być potraktowany ww. zapis art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej.

Ponadto, ww. komórka stałego nadzoru, mimo wskazania jej w umowie o pracę zapewne nie jest siedzibą urzędu bowiem za taką nie można uznać siedziby kontrolowanego podmiotu. Poza tym należy pamiętać co było przyczyną zmiany warunków pracy. Czy w państwie prawa dopuszczalne jest nagłe przerzucenie jakichkolwiek kosztów kontroli na pracowników je wykonywających?

IV. W latach 2009-2011 tzw. uchwałą modernizacyjną objęto funkcjonariuszy celnych środkami, przeznaczonymi na regulację płac (uposażeń). Należy zaznaczyć, że tylko funkcjonariuszy celnych. Zgodnie ze stanowiskiem przedstawicieli kierownictwa Służby Celnej, iż środki na regulację płac pracownikom korpusu służby cywilnej może uruchomić jedynie Szef Służby Cywilnej, zwracamy się do Pana i prosimy o przyznanie środków na taką regulację na rok 2010.

V. W najbliższym czasie zostanie przeprowadzone wartościowanie stanowisk. W pierwszym etapie funkcjonariuszy celnych, a następnie pracowników cywilnych. Wobec uznania przez kierownictwo Służby Celnej, iż czynności kontrolne są proste? i powtarzalne

nie jest wykluczone, iż możemy być pierwszą grupą nie tylko członków korpusu służby cywilnej, ale i szerzej pojętej administracji, której w wyniku wartościowania stanowisk automatycznie zostaną umniejszone płace! Na ww. opcję wskazuje projekt z dnia 14 grudnia 2009r. zarządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk służbowych funkcjonariuszy celnych. Wyszczególniona tam kategoria stanowisk C (najniższa), określona jako stanowiska kadry specjalistycznej, przypisana bez wątpienia głównie do grup kontrolnych, będzie miała „przełożenie” na odpowiednie uposażenie zasadnicze, zweryfikowane po przeprowadzeniu wartościowania, tj. pozwalające jak należy się spodziewać, na obniżenie dotychczasowych wynagrodzeń.

Uważamy, iż realizacja oszczędzania, ponoć skuteczna w walce z kryzysem, niekoniecznie musi odbyć się w tak drastyczny, jak wyżej przedstawiliśmy sposób.

Zarząd naszego Związku uprzejmie prosi Pana o wnikliwe zapoznanie się z powyższymi problemami!

Z wyrazami szacunku

Mirosław Sałata  
(przewodniczący)